

Muzeum Vysočiny Třebíč
Vás zve na výstavu

Dobré samu se chváli

aneb

Nástěnné kuchařky z muzejní sbírky

22. března - 12. května 2024
zámek Třebíč, galerie Tympanon

Slavnostní zahájení výstavy
ve čtvrtek 21. března v 17 hodin.

www.muzeumtr.cz

#32 Dobré samo se chválí

Nástěnné kuchařky z muzejních sbírek

První nástěnné kuchařky se objevily zřejmě v německých zemích, odkud se od konce 19. století postupně šířily po Evropě. Do českých zemí se dostaly v první polovině 20. století, největší oblibě se těšily zejména v meziválečném období. Nástěnné kuchařky se vyšívaly ručně na vybělené lněné nebo bavlněné plátno. Hospodyňky je zavěšovaly do všech pokojů v domě, nejvíce však do kuchyně, odtud pochází také jejich zlidovělý název kuchařky. Úkolem takto použitých dekorací bylo chránit zeď před otěrem a znečištěním, nebo naopak zakrýt místa, která již v místnosti nebyla příliš úhledná.

Ve sbírce Muzea Vysočiny Třebíč se nachází 59 různých kusů nástěnných kuchařek, které vznikly převážně v první polovině 20. století. Všechny pocházejí z oblasti Třebíčska. Většinu textilních nástěnek tvoří jednobarevný obrázkový motiv doplněný textem, jako základní barvy jsou použity červená, modrá nebo černá. Pouze šest z nich je vícebarevných.

Texty nástěnných kuchařek jsou v češtině, pouze jedna nese německý nápis: *Das größte Glück für einen Mann, ist eine Frau die kochen kann* (Největším štěstím pro muže je žena, která umí vařit).

Spektrum témat, kterým se věnují, je velmi pestré: připomínají péči o kuchyni a řádný chod domácnosti, lidová moudra, milostné motivy, rodinné vztahy či smysl pro pracovitost. Často se také odkazují k víře a křesťanským hodnotám, oblíbené jsou modlitby za ochranu osob, rodiny i stavení. Postupem doby přibývají reflexe společenských témat, jako je české vlastenectví nebo velká válka. Vyhledávané byly také úryvky z lidových písní a obecně známých hudebních děl – například výšivka hochy s dívkou podle árie ze Smetanovy *Prodané nevěsty: Věrné naše milování*. Neposledním zdrojem inspirace byly lidové pohádky, jak dokládá i bez dalších slov výmluvné vyobrazení vlka a červené Karkulky.

Petra Zelenková

Doprovodný program:

čtvrtek 4. dubna 14-17 h – **Výtvarná dílna pro děti**

čtvrtek 18. dubna 14-17 h – **Výtvarná dílna pro děti**

neděle 21. dubna – **Workshop Vyšívání obrazy**

9:30-11:30 pro dospělé, 14:00-16:30 pro děti

úterý 7. května – **Komentovaná prohlídka s kurátorkami výstavy, přednáška o obřadním pečivu**

Na dílny a workshopy je nutná rezervace (tel. 568 408 897).

